

ОӘЖ 37.02

LESSON STUDY, ACTION RESEARCH ЖҰМЫСТАРЫН ЖҮРГІЗУ ДӘПТЕРІ

Шайхиева С.Ж, Жунусова Д.Ш.

Қаныш Сәтбаев атындағы BINOM SCHOOL мектеп - лицейі
мектеп директорының оқу-ісі жөніндегі орынбасары, Астана қаласы

Мақалада Lesson Study әдісін оқу үрдісінде қолдану ерекшеліктері зерттелген. Lesson Study әдісі көмегімен сабақты ұйымдастыру үшін мұғалімге көмекші чек-лист ұсынылған. Мектептерде Lesson Study жүргізу кезеңдерін талқыланған. Сабақты жоспарлау кестесі, сабақты зерттеу парағы, және мұғалімге нұсқаулық әзірленіп ұсынылған.

***Кілт сөздер:** Lesson Study, Action Research, физика пәні, инновациялық технологиялар.*

Лессон Стади – мұғалімнің кәсіби дамуының ұжымдық тәсілі. Бұл әдіс оқыту әдістерін жетілдіру және білім сапасын арттыру мақсатында мұғалімдер тобымен сабақты жоспарлауды, өткізуді және талдауды қамтиды. Бірінші кезеңде мұғалімдер сабақтың мақсатын анықтап, әдіс-тәсілдерді таңдап, оқушылардың қажеттіліктеріне қарай бейімдей отырып, бірлесіп жоспарлайды. Содан кейін сабақ жүргізіледі, бақылаулар жазылады және оқушылармен қарым-қатынас пайда болады. Қорытынды кезеңде мұғалімдер тобы нәтижелерді талдап, әдіс-тәсілдердің тиімділігін талқылап, келесі қадамдар туралы шешім қабылдайды.

Білім беру саласындағы зерттеулердің басты артықшылықтарының бірі – білім сапасын арттыру. Мұғалімнің кәсіби шеберлігін арттыру оқушылардың оқу үлгеріміне тікелей әсер етеді. Сондай-ақ оқу үдерісінің тұрақты өсуіне ықпал ететін сыни тұрғыдан ойлауды және өзін-өзі талдау қабілетін дамыту маңызды.

Lesson Study әдісі арқылы сабақты ұйымдастыру мұқият дайындықты қажет етеді. Бұл процесте сізге көмектесетін чек-лист:

1. Жоспарлау:

- Сабақтың мақсатын анықтаңыз: Сабақ арқылы қандай мақсатқа қол жеткізгіңіз келетінін нақтылаңыз. Бұл жаңа тақырыпты енгізу, қиын материалды түсіндіру немесе нақты дағдыларды дамыту болуы мүмкін.

- Жаттығу әдістерін таңдаңыз: мақсатыңызға сәйкес келетін жаттығу әдістерін таңдаңыз. Интерактивті әдістерді, топтық жұмысты және белсенді оқытудың басқа түрлерін қарастырыңыз.

- Сабақтың негізгі тұстарын анықтаңыз: Сабақта атап өткізіңіз келетін негізгі ойларды белгілеңіз. Олар маңызды ұғымдарды, мысалдарды, студенттік тапсырмаларды және т.б.

2. Сабақты өткізу:

- Топ рөлдерін анықтаңыз: мұғалімдер тобында рөлдерді тағайындаңыз. Әр адамның белгілі бір жауапкершілігі болуы керек, мысалы, оқушыларды бақылау, бақылауларды жазу, тайм-менеджмент және т.б.

- Бақылауларды жазу: Сабақ барысындағы бақылауларды жазып алу. Бұған оқушылардың реакциясы, олардың жауаптарына сіздің реакцияларыңыз, қолданылатын әдістердің тиімділігі және т.б. кіруі мүмкін.

- Ашықтық пен бөлісуді қамтамасыз ету: мұғалімдер тобын сыныпта болып жатқан нәрселерді ашық талқылауға және өз ойлары мен идеяларын айтуға ынталандырыңыз.

Нәтижелерді талдау:

- Топ жиналысын өткізу: Сабақтан кейін нәтижелерді талқылау үшін жиналыс өткізіңіз. Бақылауларды талқылаңыз, жетістіктер мен жақсарту бағыттарын анықтаңыз.

- Деректерді талдау: Қолданылған әдістердің тиімділігін талдау үшін сабақ барысында жинақталған жазбалар мен деректерді пайдаланыңыз.

- Келесі қадамдарды анықтаңыз: Талқылауларыңыздың негізінде білім беру процесін жақсарту үшін қандай нақты өзгерістер немесе қосымша зерттеулер жасалуы мүмкін екенін анықтаңыз.

Қосымша әрекеттер:

Іс-әрекет жоспарын құру: сабақ негізінде орындалатын нақты қадамдарды тұжырымдаңыз. Бұл жаңа оқу материалдарын дайындауды, оқыту әдістерін түзетуді және т.б. Келесі сабағыңызды жоспарлаңыз: Алған сабақтарыңызды келесі сабағыңызды жоспарлау үшін пайдаланыңыз. Мұғалімдер тобы ұсынған ұсыныстар мен өзгерістерді қарастырыңыз.

Бұл чек-лист Lesson Study ұйымдастыруға жүйелі және құрылымдық тәсілді қамтамасыз етуге арналған. Бұл әдіс жоспарлаудың, сабақты жеткізудің, нәтижелерді талдаудың және түзетулер енгізудің тұрақты циклін қамтитынын есте ұстаған жөн.

Lesson Study сәтті өтуінің негізгі элементтері ашықтық, алқалылық және үздіксіз жетілдіруге ұмтылу болып табылады. Бірте-бірте бұл оқыту әдістері мектеп мәдениетінің бір бөлігіне айналады, кәсіби шеберлікті және жалпы білім деңгейін арттыруға көмектеседі.

Мектептерде Lesson Study жүргізу кезеңдерін талқылау. Зерттеуге қатысатын мұғалімдер тобын құру (5,6 әріптес)

Lesson Study жүргізу кестесі

Оқу айлары	Кездесу мерзімі	Кездесу тақырыбы
		ЛС тақырыбын,мақсатын қою
		Алғашқы сабақтың жоспарын талдау
		Сабақты талдау
		Екінші сабақты талдау
		ЛС қорытындылау

Сабақты жоспарлау

Зерттеу сабағын өткізу

Зерттеу сабағын өткізу

«Lesson Study бірлесіп жоспарланатындықтан, ол топтың бірлескен меншігі болып табылады. Бұл бақылаушылардың мұғалімге емес, бақылаудағы оқушыға (оқушыларға) көп көңіл бөлетіндігін білдіреді. Олар әрбір бақылауды бақылаудағы оқушыға ғана негіздей отырып бастауға тырысып, кейіннен бақылау аясын кеңейту арқылы топтың немесе толық сыныптың қамтылуына ұмтылуы керек».

Сабақты зерттеу парағы

Бақылаушылар бақылаудағы оқушылардың сабақтың әр түрлі кезеңіндегі жауаптарын белгілеп отырып, осы кезеңде жоспарланған нәтижеге сәйкестігін немесе одан алшақтығын ескеріп отырулары қажет. Екіталай жағдай туындаса, оларды да ескеру қажет. Егер барлығына бірдей жағдай орын алса (мысалы, барлық оқушы бір нәрсені дұрыс түсінбесе), оны оң жақ бағанға белгілеңіз.

Мүмкін болса, әрбір түсініктеменің уақытын белгілеп отырыңыз.

Сабақты талдау

Оқушылармен сұхбат жүргізу

Жұмыс тобының қорытындысын жасау

Кіру анкетасы: (Google Форма)

1. Сабақты зерттеуге қатысудың екі себебін жазыңыз

2. Зерттеу сыныбы:

3. Бұл сыныпты таңдаудың 3 себебін жазыңыз

4. Күтілетін нәтиже

Шығу анкетасы (қағаз форматта)

1. Lesson Study мақсатына жеттіңіз бе?

Иә/жоқ неліктен себебін толық жазу

*2. Lesson Study барысында жеткен жетістіктеріңізді жазыңыз
(аз болғанда 5*

*3. Lesson Study барысында туындаған қиындықтарды жазыңыз
(аз болғанда 5)*

4. Оқушы үнінен кейін өз іс –тәжірибеңізге енгізер өзгерістер туралы ойыңызды жазыңыз (аз болғанда 50 сөз)

5. Осы сыныппен Lesson Studyды тағы бір рет жүргізсек, нені өзгертер едіңіз? (аз болғанда 50 сөз)

Қосымшалар

Мұғалімге нұсқаулық

1. ЛС зерттелетін сыныпты таңдап алу

2. ЛС мақсатын анықтау

3. ЛС тобын құру

-

-

-

4. ЛС жұмыс тобының алғашқы кездесуі

5. ЛС жұмыс тобының сабақты жоспарлау үшін кездесуі

6. Зерттеу сабағынан кейінгі жұмыс тобының кездесуі

7. ЛС жұмыс тобының қорытындысы

Сабаққа қатысып, бақылау жүргізуге жадынама

1. Сыныпқа кірер кезде балалармен сәлемдесу, күлімдеу +!
2. Оқушыны бақылауға ыңғайлы орын табыңыз (тұрып бақылаған дұрыс).
3. Баланың сабаққа дайындығын анықтау.

4. Баланың зейінінің шоғырлануын (кітапты тез ашуын, жаттығуды табуын, сұраққа жауап беруін, т.б.) атап өту.

5. Ұсынылған тапсырмалардың дербестігін анықтау (оны өз бетімен орындайды немесе кезең қажет)

6. Сөздік қорын анықтаңыз (сұраққа қысқаша немесе толық жауап береді)

7. Топтық, жұптық жұмыстың ынтымақтастығын атап өту.

8. Тапсырмаларды орындау сауаттылығын бағалау

9. Сабақ кезіндегі баланың психоэмоционалдық жағдайын қадағалаңыз

10. Нәтижені жақсартуға деген ұмтылысты ескеріңіз.

11. Белсенділік қарқынын анықтаңыз

12. Бекіту қажеттігін байқаңыз

13. Балаңызбен шағын сауалнама жүргізіңіз

14. Қорытынды жасау, одан әрі жетілдіру бойынша ұсыныстар жасау

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Lesson Study: нұсқаулық. Пит Дадли
2. Мұғалімге арналған нұсқаулық 3 деңгей. Руководство для учителя. Handbook for Teacher

ТЕТРАДЬ ДЛЯ ПРОВЕДЕНИЯ LESSON STUDY, ACTION RESEARCH

Шайхиева С.Ж., Жунусова Д.Ш.

В статье исследуются особенности применения метода Lesson Study в учебном процессе. Для организации урока с помощью метода Lesson Study учителю разработан вспомогательный чек-лист. Обсуждены этапы проведения Lesson Study на уроках физики. Разработана и представлена таблица планирования урока, лист исследования урока, а также инструкция для учителя.

Ключевые слова: Lesson Study, Action Research, физика, инновационные технологии.

NOTEBOOK FOR LESSON STUDY, ACTION RESEARCH

Shaykhieva S.Zh, Zhunussova D.Sh.

The article studies the peculiarities of applying the Lesson Study method in the educational process. To organize a lesson with the help of Lesson Study method the teacher has developed an auxiliary check-list. The stages of Lesson Study at physics lessons are discussed. A lesson planning table, lesson study sheet, and instructions for the teacher are developed and presented.

Keywords: Lesson Study, Action Research, physics, innovative technologies.

References

1. Pete Dudley. Lesson Study:
2. Handbook for Teacher. Teacher's Manual Level 3.